

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ก. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวุฒิของอาจารย์ในปีการศึกษา 2518-2522 ในด้านระดับวุฒิของอาจารย์กลุ่มวิทยาลัยครู 6 กลุ่ม เปรียบเทียบระดับวุฒิของแต่ละกลุ่มวิทยาลัยกับเกณฑ์ปกติปานกลาง เปรียบเทียบระดับวุฒิในช่วงเวลา 5 ปี ทำอัตราการเปลี่ยนแปลงแต่ละวุฒิ เปรียบเทียบการกระจายของจำนวนอาจารย์แต่ละวุฒิตามกลุ่มวิทยาลัย เปรียบเทียบสัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาตรีกับเกณฑ์มาตรฐาน และทิศทางแนวโน้มอัตราการเพิ่มของแต่ละวุฒิ
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำนวนอาจารย์ของคณะวิชาในกลุ่มวิทยาลัยครูจำแนกตามวุฒิและสาขาวิชาต่างๆ

ข. วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยอาจารย์วิทยาลัยครูสังกัดกรมการฝึกหัดครู 36 แห่ง ตามบัญชีสถิติประจำปีของกรมการฝึกหัดครูปีการศึกษา 2518-2522 ซึ่งมีจำนวนอาจารย์ 4,462, 4,507, 4,790, 4,852, และ 4,913 คนตามลำดับ และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นหัวหน้าคณะวิชาต่างๆจำนวน 73 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 67.59 ของหัวหน้าคณะวิชาทั้งหมด สำหรับการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังกล่าวใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบฟอร์มสำหรับคัดลอกและแจกแจงอีกส่วนหนึ่ง เป็นแบบสอบถามความต้องการจำนวนอาจารย์ซึ่งใช้สอบถามหัวหน้าคณะวิชาต่างๆ โดยการส่งทางไปรษณีย์ เครื่องมือทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วนี้ผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 คำนวณค่าร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของระดับวุฒิ แล้วทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตและค่าการกระจายร้อยละด้วยค่า Z (Z-test)

3.2 ทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของระดับวุฒิของอาจารย์ที่มีการศึกษา 2518-2522 โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) แล้วเปรียบเทียบภายหลังโดยใช้วิธีพหุคูณดันคัน (Duncan's New Multiple Range Test)

3.3 เปรียบเทียบสัดส่วนอาจารย์ระดับปริญญาโทกับเกณฑ์มาตรฐาน และเปรียบเทียบความต้องการอาจารย์โดยใช้ค่าไคสแควร์ (Chi-Square)

3.4 คำนวณแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงของแต่ละวุฒิโดยใช้วิธีปรับให้เส้นตรงแบบกำลังสองน้อยที่สุด (The Method of Least Square)

ก. ข้อค้นพบที่สำคัญ

1. ระดับวุฒิของอาจารย์ในปีการศึกษา 2518-2522 ทุกกลุ่มวิทยาลัยครูมีค่าระดับวุฒิชึ่งระหว่างระดับปริญญาตรีถึงปริญญาโทตลอดทุกปีการศึกษา ระดับวุฒิของทุกกลุ่มวิทยาลัยครูสูงขึ้นกว่าในปีก่อนๆทุกช่วงปีและมีค่าสูงสุดในปีการศึกษา 2522 โดยกลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางมีค่าระดับวุฒิส่งที่สุด และกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือมีค่าระดับวุฒิต่ำที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์แต่ละกลุ่มวิทยาลัยกับเกณฑ์ปกติ

2.1 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือมีระดับวุฒิของอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518 ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2519, 2520, และ 2522 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2521 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.2 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับวุฒิของอาจารย์ไม่แตกต่างจากเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2520 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518, 2519, 2521 และ 2522 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

2.3 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางมีระดับวุฒิของอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518, 2521, และ 2522 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และไม่แตกต่างจากเกณฑ์ในปีการศึกษา 2519 และ 2520 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.4 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีระดับวุฒิอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2522 และ 2521 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และ .05 ตามลำดับ และไม่แตกต่างไปจากเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518-2520 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.5 กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงมีระดับวุฒิอาจารย์สูงกว่าเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518-2520 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และไม่ต่างไปจากเกณฑ์ในปีการศึกษา 2521-2522 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2.6 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้มีระดับวุฒิอาจารย์ไม่แตกต่างไปจากเกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2521 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และต่ำกว่าเกณฑ์ในปีการศึกษา 2518, 2519, 2520, และ 2522 ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

3. ผลการเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์ช่วงเวลา 5 ปี คือ ปีการศึกษา 2518-2522 พบว่า ระดับวุฒิแตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 และมีค่าระดับวุฒิสูงขึ้นทุกปีการศึกษา

4. อัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละวุฒิ

4.1 เพศชายและเพศหญิงที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีอัตราส่วนร้อยละลดลงทุกปี ยกเว้นในปีการศึกษา 2522 จะมีอัตราส่วนอาจารย์ชายสูงขึ้นเพียงเล็กน้อย ระดับปริญญาตรี ทั้งเพศชายและเพศหญิงมีอัตราส่วนร้อยละลดลงทุกปี ระดับป. วิชาเฉพาะ มีอัตราส่วนร้อยละในแต่ละปีการศึกษาเปลี่ยนแปลงอย่างไม่แน่นอน ส่วนระดับปริญญาโทและปริญญาเอกทั้งเพศชายและเพศหญิงมีอัตราส่วนร้อยละสูงขึ้นทุกปีการศึกษา

4.2 ในระดับวุฒิเดียวกันจะมีอาจารย์วุฒิปากภายในประเทศมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่างประเทศ ยกเว้นวุฒิปริญญาเอกทั้งหมดซึ่งมีอยู่น้อยมากเป็นวุฒิจากต่างประเทศ อาจารย์ระดับปริญญาตรีทั้งที่เป็นวุฒิปากภายในประเทศและวุฒิต่างประเทศมีอัตราส่วนร้อยละลดลงทุกปี

5. ผลการเปรียบเทียบการกระจายของจำนวนอาจารย์แต่ละวุฒิในปีการศึกษา 2522

5.1 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือมีจำนวนอาจารย์วุฒิ วิชาเอกมากกว่า เกณฑ์ปกติที่มีความมีนัยสำคัญ .05 วุฒิ. วิชาเฉพาะ และปริญญาเอกเป็นน้อยกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนวุฒิค่ากว่าปริญญาตรีและวุฒิปริญญาโทไม่แตกต่างไปจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

5.2 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีจำนวนอาจารย์วุฒิปริญญาตรีมากกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิปริญญาโทมีน้อยกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนวุฒิ. วิชาเฉพาะและวุฒิปริญญาเอกมีไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

5.3 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคกลางมีจำนวนอาจารย์วุฒิปริญญาโทมากกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 วุฒิปริญญาตรีมีน้อยกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนวุฒิค่ากว่าปริญญาตรี วุฒิ. วิชาเฉพาะ และวุฒิปริญญาเอก ไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

5.4 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคตะวันตกมีจำนวนอาจารย์วุฒิปริญญาโทมากกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 วุฒิปริญญาเอกมีน้อยกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ส่วนวุฒิค่ากว่าปริญญาตรี วุฒิปริญญาตรี และวุฒิ. วิชาเฉพาะ ไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

5.5 กลุ่มวิทยาลัยครูนครหลวงมีจำนวนอาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมากกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 วุฒิปริญญาโทและวุฒิปริญญาเอกมีมากกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 วุฒิปริญญาตรีมีน้อยกว่า เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนวุฒิ. วิชาเฉพาะไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

5.6 กลุ่มวิทยาลัยครูภาคใต้มีจำนวนอาจารย์แต่ละระดับวุฒิไม่แตกต่างจาก เกณฑ์ปกติที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

6. สัดส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี ต่ำกว่า เกณฑ์มาตรฐานของกรมการฝึกหัดครูที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

7. ผลการคำนวณแนวโน้มของอัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละวุฒิปพบว่า อาจารย์วุฒิ

ต่ำกว่าปริญญาตรีและวุฒิปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลงทั้งสมการ $Y = 287.6 - 42.7X$ และ $Y = 2981 - 97.5X$ ตามลำดับ ส่วนอาจารย์วุฒิป. วิชาเฉพาะ วุฒิปริญญาโท และวุฒิปริญญาเอกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทั้งสมการ $Y = 84.4 + 2.5X$, $Y = 1333.4 + 255.4X$ และ $Y = 18.4 + 7X$ ตามลำดับ

8. ผลการวิเคราะห์ความต้องการอาจารย์สาขาวิชาต่างๆของคณะวิชาในกลุ่มวิทยาลัย พบว่า แต่ละกลุ่มวิทยาลัยมีความต้องการอาจารย์วุฒิปริญญาตรีและวุฒิปริญญาเอกน้อย แต่มีความต้องการอาจารย์วุฒิปริญญาโทมากและมีความต้องการอาจารย์สาขาวิชาต่างๆแตกต่างกัน ในคณะศึกษาศาสตร์และคณะวิชาวิทยาศาสตร์ ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01 ส่วนความต้องการอาจารย์วุฒิปริญญาโทในคณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ไม่แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

อภิปรายผลการวิจัย

1. ระดับวุฒิของอาจารย์ในปีการศึกษา 2518-2522

ผลการวิจัยพบว่า ระดับวุฒิของอาจารย์ทุกกลุ่มวิทยาลัยสูงกว่าระดับวุฒิปริญญาตรีซึ่งมีค่าระดับวุฒิเท่ากับ 16 แต่ต่ำกว่าค่าระดับวุฒิปริญญาโทซึ่งมีค่าระดับวุฒิเท่ากับ 18 หรือกล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่ามีค่าระดับวุฒิใกล้เคียงกับวุฒิปริญญาตรีชั้นสูงวิชาเฉพาะซึ่งมีค่าระดับวุฒิเท่ากับ 17 ทั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และผลการวิจัยของสุพร คังทางธรรม² ซึ่งทำการวิจัยโดยใช้ข้อมูลวุฒิอาจารย์วิทยาลัยครูในปีการศึกษา 2517 และ 2518 ตามลำดับและพบว่าระดับวุฒิของอาจารย์วิทยาลัยครูสูงกว่าค่าระดับวุฒิปริญญาตรีเพียงเล็กน้อย

¹คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, รายงานการวิจัยเรื่องระบบอุดมศึกษาไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี, 2522), หน้า 114.

²สุพร คังทางธรรม, "คุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครู"(วิทยานิพนธ์ปริญญาโท บัณฑิต แผนกวิชาวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 64.

เมื่อพิจารณาภาวะกันภายในปีการศึกษา 2522 เป็นรายกลุ่มวิทยาลัยดังตารางที่ 4 จะพบว่าในกลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางมีค่าระดับวุฒิอาจารย์สูงที่สุด และกลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือมีค่าระดับวุฒิอาจารย์ต่ำที่สุด ทั้งนี้สาเหตุที่เป็นไปได้อย่างน้อยสองประการคือ กลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางตั้งอยู่ในพื้นที่ใกล้สถาบันการศึกษาชั้นสูงซึ่งส่วนมากอยู่ในบริเวณภาคกลางของประเทศ อาจารย์จึงมีโอกาสที่จะได้รับการเพิ่มพูนวิทยฐานะได้มากกว่า สิ่งเกิดจากรายที่ 4 จะเห็นว่ากลุ่มวิทยาลัยครุที่ตั้งอยู่ล้อมรอบกรุง เทพมหานครจะมีค่าระดับวุฒิของอาจารย์สูงพอๆกัน อีกประการหนึ่งคือ กลุ่มวิทยาลัยครุที่มีค่าระดับวุฒิของอาจารย์สูงมักจะเป็นกลุ่มวิทยาลัยที่ประกอบด้วยวิทยาลัยครุที่ตั้งขึ้นในรุ่นแรกและรุ่นกลาง ส่วนกลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าระดับวุฒิของอาจารย์ต่ำมักจะเป็นกลุ่มวิทยาลัยครุรุ่นตั้งใหม่เป็นจำนวนมาก

2. ผลการเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์แต่ละกลุ่มวิทยาลัยกับ เกณฑ์ปกติในปีการศึกษา 2518-2522 พบว่า กลุ่มวิทยาลัยครุที่มีค่าระดับวุฒิของอาจารย์สูงกว่า เกณฑ์ปกติและไม่ปรากฏว่าต่ำกว่า เกณฑ์ปกติในปีการศึกษาใดใดแก่กลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวง กลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันตก ส่วนกลุ่มวิทยาลัยที่มีค่าระดับวุฒิของอาจารย์ต่ำกว่า เกณฑ์ปกติเกือบทุกปีการศึกษาใดใดแก่กลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเหนือ กลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคใต้ ลักษณะที่ค้นพบนี้กล่าวได้ว่ากลุ่มวิทยาลัยครุที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันออกเหนือ ภาคเหนือและภาคใต้มีระดับวุฒิของอาจารย์อยู่ในกลุ่มวุฒิต่ำ และวิทยาลัยครุที่ตั้งอยู่ในภาคกลางมีระดับวุฒิของอาจารย์อยู่ในกลุ่มวุฒิสูง ลักษณะดังกล่าวดังกล่าวถึงความไม่เสมอภาคในการกระจายบุคลากรอาจารย์ไปสู่ท้องถิ่นที่ห่างไกลจากส่วนกลางซึ่งอาจทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบกันในการผลิตครูและการจัดการศึกษาตามภาระกิจของกรมการฝึกหัดครู

3. ผลการเปรียบเทียบระดับวุฒิของอาจารย์ในปีการศึกษา 2518-2522 พบว่าระดับวุฒิของอาจารย์แตกต่างกันทุกปีการศึกษาและค่าระดับวุฒิสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในเชิงพัฒนาวุฒิจารย์ของกรมการฝึกหัดครู ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากความตื่นตัวของอาจารย์ในวิทยาลัยครุและความพยายามที่จะเร่งพัฒนาคุณวุฒิอาจารย์ของกรมการฝึกหัดครูให้ก้าวไปสู่เกณฑ์ความเป็นสถาบันอุดมศึกษามาตั้งแต่ก่อนปีการศึกษา 2518

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาความเข้มข้นและชนิดของระดับวุฒิอาจารย์ในปีการศึกษา 2522 แล้วจะพบว่า ศาตราจารย์ที่ปรากฏก็ยังไม่สูงนักหรือกล่าวได้ว่ายังต่ำกว่าระดับวุฒิของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาอื่นๆในปีการศึกษาเดียวกัน

4. อัตราการเปลี่ยนแปลงของแต่ละวุฒิ เมื่อพิจารณาตามเพศพบว่า อัตราส่วนร้อยละของอาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและระดับปริญญาตรีลดลงทุกปีการศึกษา ส่วนระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกมีอัตราส่วนร้อยละสูงขึ้นทุกปีการศึกษาทั้ง เพศชายและเพศหญิง ถ้าพิจารณาประเภทของวุฒิพบว่า อาจารย์วุฒิปริญญาตรีมีอัตราส่วนร้อยละลดลงทุกปีแต่ระดับวุฒิปริญญาโทมีอัตราส่วนร้อยละสูงขึ้นทุกปีการศึกษาทั้งที่เป็นวุฒิในประเทศและวุฒิจากต่างประเทศ แสดงว่าอาจารย์ทั้ง เพศชายและเพศหญิงไม่ว่าจะมีวุฒิเดิมเป็นวุฒิในประเทศหรือวุฒิจากต่างประเทศก็ตามต่างก็มีการเปลี่ยนแปลงวุฒิให้สูงขึ้นเช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบการเข้าศึกษาในระดับสูงนั้นให้สิทธิและโอกาสแก่ทุกคนเท่าเทียมกันโดยไม่จำกัดเพศหรือประเภทของวุฒิเดิม

5. ผลการเปรียบเทียบการกระจายจำนวนอาจารย์แต่ละวุฒิในปีการศึกษา 2522 ตามตารางที่ 18 พบว่า อาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีมากในกลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวงและมีน้อยในกลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ อาจารย์วุฒิปริญญาตรีมีมากในกลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือและมีน้อยในกลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวงและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลาง อาจารย์วุฒิปริญญาโทมีมากในกลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวง กลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันตกและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคกลางและมีน้อยในกลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอกมีมากในกลุ่มวิทยาลัยครุนครหลวงและมีน้อยในกลุ่มวิทยาลัยครุภาคเหนือและกลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันตก

ทั้งนี้อาจมีสาเหตุจากหลายประการเช่น การบรรจุแต่งตั้ง โอกาสของอาจารย์ในแต่ละกลุ่มวิทยาลัยที่จะศึกษาต่อ การโยกย้ายอาจารย์เข้าสู่ส่วนกลาง เป็นต้น มีข้อที่น่าสังเกตว่าในช่วงระยะเวลา 5 ปี กลุ่มวิทยาลัยครุภาคตะวันตกซึ่งมีวิทยาลัยครุน้อยที่สุดคือมีเพียง 4 แห่งนั้นมีการกระจายของอาจารย์แต่ละระดับวุฒิแตกต่างจาก เกณฑ์ปกติน้อยกว่ากลุ่มวิทยาลัยอื่นๆ

6. ผลการเปรียบเทียบสัดส่วนอาจารย์วุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี กับ เกณฑ์มาตรฐานพบว่า สัดส่วนอาจารย์ที่ปรากฏแตกต่างจากเกณฑ์มาตรฐานของกรมการฝึกหัดครู และเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ กล่าวคือตามเกณฑ์มาตรฐานนั้นควรจะมีอาจารย์วุฒิปริญญาเอก : ปริญญาโท : ปริญญาตรี เท่ากับ 1 : 6 : 3 ซึ่งหมายถึงว่าในวิทยาลัยครูนั้นอาจารย์ส่วนใหญ่ควรมีวุฒิปริญญาโท แต่สภาพที่เป็นจริงแล้วอาจารย์วุฒิปริญญาโทยังมีน้อย

7. แนวโน้มอัตราการเปลี่ยนแปลงของจำนวนอาจารย์วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีลดลง ส่วนอาจารย์ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ ปริญญาโท และปริญญาเอกเพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากอาจารย์ไปศึกษาต่อมากขึ้นหรือมีการบรรจุอาจารย์ใหม่ที่มีวุฒิสูง มีข้อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่งคืออาจารย์วุฒิปริญญาตรีมีแนวโน้มลดลงอย่างรวดเร็วในขณะที่อาจารย์วุฒิปริญญาโทมีแนวโน้มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วเช่นกัน

8. ทุกกลุ่มวิทยาลัยครูมีความต้องการอาจารย์วุฒิปริญญาตรีน้อยและต้องการอาจารย์ทางสาขาวิชาพิเศษเป็นส่วนใหญ่ เช่น สาขาวิชาอุตสาหกรรมศิลป์ ดนตรีศึกษา นาฏศิลป์และศิลปะ ศึกษา เป็นต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตามหลักสูตรของสภาการฝึกหัดครูที่ใช้อยู่นั้นต้องการอาจารย์ผู้สอนวิชาเหล่านั้นมากขึ้น เมื่อพิจารณาความต้องการเป็นรายคณะวิชา พบว่า คณะวิชาครุศาสตร์ คณะวิชาวิทยาศาสตร์ในแต่ละกลุ่มวิทยาลัยมีความต้องการอาจารย์ระดับปริญญาโทมากและต้องการอาจารย์สาขาวิชาต่างๆแตกต่างกัน ข้อค้นพบส่วนนี้เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนคณะวิชา มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ในแต่ละกลุ่มวิทยาลัยมีความต้องการอาจารย์ระดับปริญญาโทสาขาวิชาต่างๆไม่แตกต่างกัน

ความต้องการดังที่กล่าวแล้วสอดคล้องกับแนวโน้มของความเปลี่ยนแปลงของแต่ละระดับวุฒิ กล่าวคือจำนวนอาจารย์วุฒิปริญญาตรีจะมีน้อยลง ส่วนจำนวนอาจารย์วุฒิปริญญาโทและปริญญาเอกจะมีมากขึ้นอันเป็นลักษณะที่พึงประสงค์ของการพัฒนาคุณภาพของอาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. เกี่ยวกับผลการวิจัย ผลการวิจัยครั้งนี้ได้ชี้ถึงสภาพความเปลี่ยนแปลงด้านคุณวุฒิของอาจารย์ในลักษณะต่างๆ ตลอดจนความต้องการของอาจารย์ของวิทยาลัยครู ข้อค้นพบต่างๆควรได้รับการพิจารณานำไปใช้ในการแก้ปัญหา การวางแผนการจัดสรรกำลัง และการพัฒนาบุคลากรอาจารย์ให้ตรงตามความต้องการและความจำเป็นของแต่ละกลุ่มวิทยาลัย เช่น

1.1 ควรกระจายอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาโทและปริญญาเอกไปยังกลุ่มวิทยาลัยครูภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคใต้ให้มากขึ้น

1.2 ควรจัดสรรอัตรากำลังอาจารย์ของอาจารย์ให้กับวิทยาลัยครูต่างๆโดยคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นเร่งด่วนและให้แต่ละกลุ่มวิทยาลัยสามารถช่วยเหลือกันได้ ขณะเดียวกันควรมีแนวทางป้องกันปัญหาอันเกิดจากการโยกย้ายของอาจารย์เข้าสู่ส่วนกลางด้วย

1.3 อาจกล่าวในเชิงปริมาณได้ว่า กรมการฝึกหัดครูมีจำนวนอาจารย์ที่เหมาะสมแล้ว จึงควรเพิ่มความสนใจไปที่การพัฒนาคุณภาพเช่นการส่งเสริมให้อาจารย์ในสาขาวิชาต่างๆ ได้มีคุณวุฒิสู่สูงขึ้นไปเป็นต้น เพื่อให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการวางแผนในระยะยาวโดยเร็ว

2. เกี่ยวกับการวิจัยต่อเนื่อง

2.1 เพื่อให้สามารถจัดหาและพัฒนาบุคลากรอาจารย์ด้านคุณวุฒิได้อย่างถูกต้อง จึงควรมีการศึกษาเกณฑ์มาตรฐานอัตรากำลังอาจารย์ของวิทยาลัยครูที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบันซึ่งวิทยาลัยครูต้องการที่จะขยายฐานทางวิชาการ เพื่อกระทำการะกิจต่างๆให้สมบูรณ์

2.2 ฝ่ายวิจัยและข้อมูลพื้นฐานของกรมการฝึกหัดครูควรจะทำการศึกษาวิเคราะห์คุณวุฒิของอาจารย์ต่อเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้

2.3 ควรศึกษาในเชิงประเมิณว่า ผู้มีคุณวุฒิในระดับต่างๆนั้นมีผลงานหรือตำแหน่งทางวิชาการเพียงใด ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่ากรมการฝึกหัดครูทำให้มีผลงานหรือตำแหน่งทางวิชาการมากน้อยต่างกันอย่างไร

2.4 นอกเหนือจากการวิเคราะห์คุณวุฒิของอาจารย์ในวิทยาลัยครูแล้ว ผู้สนใจอาจจะศึกษาคุณวุฒิของอาจารย์ในหน่วยงานหรือสถาบันอื่นๆได้